

Oponentský posudek na diplomovou práci

Vladimír Lupták: Komparace organizace české a ruské soudní soustavy

Předložená diplomová práce má kolem 60 stran textu, který doplňuje Seznam zkratk (s. 65), Přehled použitých pramenů (s. 66-72) a Shrnutí (s. 73).

1. Téma diplomové práci si autor zvolil individuálně a zřejmě je tehdy i příslušně odůvodnil. V samotném textu práce uvádí jako motivy k jejímu napsání „...naprostou absenci zdrojů v českém jazyce týkajících se organizace ruské soudní soustavy“ (s. 1) a dále skutečnost, že Ruská federace je největší stát světa a s ní „...a s jejími předchůdci v podobě SSSR, máme taktéž jako Češi leccos společného...“.

Vzdor uvedeným autorovým vyjádřením zvolené téma za aktuální nepovažuji, ať již proto, že smyslem diplomové práce není popularizovat soudní systém jakékoli země, stejně tak se nedomníám, že by Česká republika nebo Ruská federace uvažovaly o tom, hledat inspiraci v odlišném uspořádání soudní moci v každém z uvedených států. Potíže, na které mohl autor narazit v advokátní kanceláři, o nichž se též zmiňuje, jistě snadno odstranil, pokud umí rusky a má přístup k ruským pramenům.

2. Zvolené téma dávalo řadu příležitostí k tomu, aby diplomant prokázal znalost teoretických základů vztahujících se ke státovědě i k teorii ústavního práva v souvislosti s takovými instituty, jako je územní učlenění státu, rozdíly mezi státem unitárním a federací, princip dělby moci, povaha soudní moci aj. Podle mého názoru těchto možností ale autor nevyužil, když v drtivé většině případů pouze parafrázoval výklad v učebnicích, se kterými pracoval. Nevyvaroval se ale ani dílčích konkrétních chyb či nepřesností. Namátkou uvádím:

- s. 2 není zřejmé, jak souvisí uvedené administrativně správní členění v ČR s organizací soudní moci a se skutečností, že máme soudy okresní, krajské a vrchní;
- s. 11 (2) přísedící krajských soudů **nejsou** voleni obecním zastupitelstvem v obvodu příslušného soudu;
- s. 19 pojem práv základních (zřejmě na rozdíl od práv jiných) je vysvětlen tak, že „...takové právo náleží vždy, pokud není zákonem výslovně vyloučeno“ aj.

Co se týče použité metody, ze samotného názvu práce vyplývá záměr diplomanta srovnat soudní soustavy dvou rozdílných států, aniž by byla zároveň vytyčena hypotéza, čeho tím chce autor dosáhnout, co chce prokázat či vyvrátit. Úspěch komparace záleží ale mimo jiné na tom, že porovnávané důsledně buď stejné anebo rozdílné jevy. Tak ovšem autor nepostupuje a na mnoha místech si selektivně vybírá, opět zřejmě v závislosti na použitých pramenech.

3. Text práce je velmi roztržštěný, což je dané tím, že uvedený rozsah práce (kolem 60 stran) je opatřen více než 70 tituly a podtituly. Z Obsahu pak vyplývá, že soudní moci v ČR jsou věnovány kapitoly 1-5 (s. 3 – 35), zatímco organizaci soudní soustavy v Ruské federaci popisují kapitoly 7 – 11 (s. 40 - 62). Mezi tyto dvě části je vložena kapitola 6. (s. 36 – 39) s názvem Judikatura ESLP a Ústavního soudu ČR, včetně postoje mezinárodních organizací ve vztahu k dodržování základních lidských práv v Ruské federaci, jež ovšem vyvolává řadu koncepčních otázek. Např. jak souvisí toto téma s organizací soudní soustavy v ČR a RF; podle jakých kritérií byly zvoleny zde uvedené příklady judikatury; domnívá se snad autor, že ČR nebyla před ESLP nikdy úspěšně žalována pro porušení lidských práv apod.

4. K obhajobě předložená diplomová práce je ve značné míře kompilátem založeným na parafrázování informací a myšlenek obsažených v uváděných pramenech (celkem 198 odkazů pod čarou), přičemž vzhledem k tomu, že autor v těchto případech nepoužívá uvozovací znaménka, nelze při čtení spolehlivě identifikovat, co čerpal z pramene, na který je odkaz vždy na konci odstavce a co naopak jsou jeho vlastní úvahy, ideje, vývody aj. Tam, kde otevřeně projevuje svůj názor, jde spíše o projevy údivu či marginální otázky, např. na s. 23, kdy ruský online portál soudních rozhodnutí, který si autor vybral na něj „...působí zastaralé a graficky ne zrovna přitažlivě“ nebo na s. 26 to je pozitivní hodnocení diplomanta toho, že jeden ze soudců ÚS ČR byl dříve soudcem a jiný advokátem (?!), či na s. 42 závěr k zákonodárné iniciativě prezidenta aj.
5. V části práce věnované soudní moci v Ruské federaci autor pracoval s ruskými prameny, a to jak pokud jde o v textu zmiňované zákony, tak pokud jde o literaturu (s. 70) – 7 položek z období let 1994-2021. Diplomová práce by si zasloužila pečlivější redakci a korekturu, zejména co se týče délky některých samohlásek, vyšínutí z vazby, chybějících předložek aj.
6. Pokud jde o vytýčený cíl, autor sám uvádí, že diplomová práce je pojata „převážně deskriptivně“ a skutečně se omezuje ve značné míře na popis vybraných institutů a vztahů, byť tak nečiní důsledně shodně, jde-li o právní úpravu v ČR a v RF. Na závěr studia na PF UK by měl být podle mého názoru budoucí absolvent schopen provést nejen sběr materiálu, ale i jej hlouběji analyzovat, případně dojít k úvahám de lege ferenda. I když v obou z uvedených zemí je dlouhodobě zřejmá snaha o provádění dílčích reforem soudní soustavy, v oponované diplomové práci se o tom nedozvíme vůbec nic.
7. Diplomovou práci Vladimíra Luptáka po značném váhání **doporučuji k ústní obhajobě**, ačkoli si nejsem jistá, že lze jejím průběhem nedostatky textu uspokojivě zhojit.

Otázky k zodpovězení v jejím průběhu:

A: Na rozdíl od ČR je Rusko federativním státem. Jaká zde platí pravidla pro dělbu kompetencí vztahující se k soudní moci?

B: S ohledem na text na s. 17 (2) považuji za vhodné, aby autor blíže vysvětlil standardní tvrzení ÚS ČR, že není třetím stupněm soudní moci.

C: Na několika místech své práce se autor zmiňuje o přísedících v ČR. Působí laici i při výkonu soudnictví v RF? Pokud ano, jakým způsobem a na základě jaké právní úpravy?

V Praze 24. února 2022

JUDr. Věra Jirásková, CSc.